

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2007. gada 26. aprīlī *

Lieta C-135/05

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2005. gada 22. martā cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv D. Rekja [*D. Recchia*] un M. Konstantinidis [*M. Konstantinidis*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Itālijas Republiku, ko pārstāv I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz Dž. Fjengo [*G. Fiengo*], *avvocato dello Stato*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši J. Klučka [*J. Klučka*] (referents), U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un P. Linda [*P. Lindh*],

ģenerālvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2007. gada 11. janvārī,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienų Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, neveicot visus vajadzīgos pasākumus:

- lai nodrošinātu, ka atkritumi tiek pārstrādāti vai apglabāti, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot procesus vai metodes, kas var radīt kaitējumu videi, un lai novērstu nekontrolētu atkritumu pamešanu, izgāšanu vai apglabāšanu;

- lai visi atkritumu īpašnieki tos nodotu privātajam vai valsts atkritumu savācējam vai atkritumu apglabāšanas vai pārstrādes uzņēmumam vai lai tie paši nodrošinātu apglabāšanu vai pārstrādi atbilstoši Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīvas 75/442/EEK par atkritumiem (OV L 194, 39. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1991. gada 18. marta Direktīvu 91/156/EEK (OV L 78, 32. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 75/442”), noteikumiem;

- lai katrai iestādei vai uzņēmumam, kas nodrošina atkritumu apglabāšanu, būtu jāsaņem no kompetentās iestādes atļauja;

- lai uzliktu pienākumu reģistrēt un identificēt ikvienu poligonu vai vietu, kur notiek bīstamo atkritumu noglabāšana, un

- lai attiecībā uz atļautajiem vai 2001. gada 16. jūlijā jau lietošanā esošajiem atkritumu poligoniem poligona apsaimniekotājs līdz 2002. gada 16. jūlijam sagatavotu un iesniegtu kompetentajām iestādēm apstiprināšanai darbības uzlabošanas plānu, tajā iekļaujot informāciju par atļaujas izsniegšanas nosacījumiem, kā arī par jebkādiem labošanas pasākumiem, ko apsaimniekotājs uzskata par vajadzīgiem, un lai pēc darbības uzlabošanas plāna iesniegšanas kompetentās iestādes pieņemtu galīgu lēmumu par poligona darbības turpināšanu, cik vien ātri iespējams slēdzot vietas, kurām nav izsniegta atļauja darbības turpināšanai, vai izsniedzot atļauju vajadzīgajiem darbiem un nosakot tajā pārejas periodu plāna īstenošanai,

Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 75/442 4., 8. un 9. pants, Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvas 91/689/EEK par bīstamajiem

atkritumiem (OV L 377, 20. lpp.) 2. panta 1. punkts un Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem (OV L 182, 1. lpp.) 14. panta a)–c) apakšpunkts.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 75/442

- 2 Direktīvas 75/442 4. pantā paredzēts:

“Dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot metodes vai darbības, kas varētu radīt kaitējumu videi [..].

[..]

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai aizliegtu atkritumu [pa]mešanu, izgāšanu un nekontrolētu apglabāšanu.”

- 3 Direktīvas 75/442 8. pantā likts dalībvalstīm veikt atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumu īpašnieki tos nodod vai nu valsts atkritumu savācējam vai uzņēmumam, kurš veic šās direktīvas II A vai II B pielikumā minētās darbības, vai paši veic reģenerāciju vai apglabā atkritumus atbilstoši minētās direktīvas noteikumiem.

- 4 Direktīvas 75/442 9. panta 1. punktā paredzēts, ka, lai cita starpā īstenotu šās direktīvas 4. pantu, jebkurai iestādei vai uzņēmumam, kas veic atkritumu

apglabāšanas darbības, jāsaņem kompetentās iestādes, kas pilnvarota īstenot minētās direktīvas noteikumus, atļauja. Šā paša 9. panta 2. punktā precizēts, ka šīs atļaujas var tikt piešķirtas uz noteiktu laikposmu, tās var būt atjaunojamas, tajās var paredzēt nosacījumus un pienākumus vai ka cita starpā, ja iecerētā apglabāšanas metode no vides aizsardzības viedokļa nav pieņemama, atļauju var nepiešķirt.

Direktīva 91/689

5 Direktīvas 91/689 2. pantā noteikts:

“1. Dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai uzliktu par pienākumu reģistrēt un identificēt ikvienu vietu, kur notiek bīstamo atkritumu noglabāšana (novadišana vidē).

[..”

Direktīva 1999/31

- 6 Saskaņā ar Direktīvas 1999/31 14. panta a)–c) apakšpunktu:

“Dalībvalstis veic pasākumus, lai poligoni, kuriem ir izdota atļauja vai kuri jau darbojas šīs direktīvas transponēšanas laikā, nevarētu turpināt darbību, ja vien [..]

- a) vienā gadā pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas [jeb, vēlākais, 2002. gada 16. jūlijā] poligona apsaimniekotājs sagatavo un iesniedz kompetentajām iestādēm apstiprināšanai poligona projekta un darbības uzlabošanas plānu, tajā iekļaujot 8. pantā prasītās ziņas un novēršanas pasākumus, ko apsaimniekotājs

uzskata par vajadzīgiem, lai nodrošinātu atbilstību šīs direktīvas prasībām, izņemot I pielikuma 1. punkta prasības;

b) pēc poligona projekta un darbības uzlabošanas plāna iesniegšanas kompetentās iestādes, pamatojoties uz minēto plānu un šo direktīvu, pieņem konkrētu lēmumu par poligona darbības turpināšanu vai pārtraukšanu. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai cik vien ātri iespējams saskaņā ar 7. panta g) punktu un 13. pantu slēgtu poligonus, kuriem saskaņā ar 8. pantu nedod atļauju darbības turpināšanai;

c) pamatojoties uz apstiprinātā poligona [..] darbības uzlabošanas plānu, kompetentā iestāde apstiprina izpildāmos darbus un nosaka pārejas periodu plāna izpildei. Jebkurš esošais poligons astoņos gados pēc 18. panta 1. punktā noteiktās dienas [jeb, vēlākais, 2009. gada 16. jūlijā] nodrošina atbilstību šīs direktīvas prasībām, izņemot I pielikuma 1. punkta prasības.”

7 Saskaņā ar minētās direktīvas 18. panta 1. punktu dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie noteikumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo direktīvu, ne vēlāk kā

divus gadus pēc tās stāšanās spēkā (jeb, vēlākais, 2001. gada 16. jūlijā), un par to tūlīt informē Komisiju.

Pirmstiesas procedūra

- 8 Pēc dažādām sūdzībām, parlamentārajiem jautājumiem, rakstiem presē, kā arī *Corpo forestale dello Stato* (Valsts mežu pārvalde, turpmāk tekstā — “CFS”) ziņojuma publicēšanas 2002. gada 22. oktobrī, kurā atklāts, ka Itālijā ir liels skaits nelikumīgu un nekontrolētu poligonu, Komisija nolēma pārbaudīt, vai šī dalībvalsts ievēro pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 75/442, 91/689 un 1999/31.

- 9 Minētais ziņojums noslēdza trešo procesa posmu, ko 1986. gadā bija uzsākusi CFS, lai uzskaitītu nelikumīgus poligonus Itālijas parasta statusa reģionu mežu un kalnu teritorijās, proti, visos Itālijas reģionos, izņemot Friuli-Venēciju-Džūliju [*Friuli-Vénétie-Julienne*], Sardīniju [*Sardegna*], Sicīliju [*Sicile*], Trentino-Alto-Adidži [*Trentin-Haut-Adige*] un Aostas ieleju [*Vallée d’Aoste*]. Pirmā skaitīšana, kas tika veikta 1986. gadā, notika 6890 no 8104 Itālijas komūnām un ļāva CFS konstatēt 5978 nelikumīgu poligonu pastāvēšanu. Otrā skaitīšana, kas veikta 1996. gadā, attiecās uz 6802 komūnām un ļāva CFS atklāt, ka pastāv 5422 nelikumīgi poligoni. Pēc skaitīšanas 2002. gadā CFS reģistrēja vēl 4866 nelikumīgus poligonus, 1765 no kuriem nebija iekļauti iepriekšējos pētījumos. Pēc CFS datiem 705 no minētajiem nelikumīgajiem poligoniem atradās bīstami atkritumi. Turpretī atļauto poligonu skaits bija tikai 1420.

10 Komisija šās pēdējās skaitīšanas rezultātus apkopo šādi:

Reģions	Nelikumīgo poligonu skaits	Nelikumīgo poligonu platība (m ²)	Izmantotie/ neizmantotie poligoni	Attīrītie/ neattīrītie poligoni
Abruco [<i>Abruzzo</i>]	361	1 016 139	111/250	70/291
Bazilikata [<i>Basilicata</i>]	152	222 830	40/112	43/109
Kalabrija [<i>Calabria</i>]	447	1 655 479	81/366	19/428
Kampānija [<i>Campania</i>]	225	445 222	40/185	37/188
Emīlija-Romanja [<i>Emilia-Romagna</i>]	380	254 398	189/191	59/321
Lacio [<i>Lazio</i>]	426	663 535	120/306	110/316
Ligūrija [<i>Liguria</i>]	305	329 507	145/160	58/247
Lombardija [<i>Lombardia</i>]	541	1 132 233	124/417	159/382
Marke [<i>Marche</i>]	244	364 781	70/174	41/203
Molize [<i>Molise</i>]	84	199 360	14/70	13/71
Umbrija [<i>Umbria</i>]	157	71 510	33/124	61/96
Pjemonta [<i>Piemonte</i>]	335	270 776	114/221	119/216
Apūlija [<i>Puglia</i>]	599	3 861 622	440/159	37/562
Toskāna [<i>Toscana</i>]	436	545 005	107/329	154/282
Veneto [<i>Veneto</i>]	174	5 482 527	26/148	50/124
Kopā	4 866	16 519 790	1 654/3 212	1 030/3 836

- 11 Kaut arī dati, ko iesniegusi *CFS*, attiecas tikai uz piecpadsmit parasta statusa Itālijas reģioniem, Komisija norāda, ka šajā procesā vēlas vērsties pret Itālijas Republiku par nelikumīgajiem poligoniem, kas atrodas tās teritorijā, kopumā. Komisijas rīcībā ir informācija, no kuras izriet, ka situācija ir līdzīga īpaša statusa reģionos.
- 12 Minētā iestāde šajā sakarā atsaucas uz Sicīlijas reģiona atkritumu apsaimniekošanas plānu, kas Komisijai paziņots 2003. gada 4. martā un kam ir pievienots attiecīgā reģiona piesārņoto zonu attīrīšanas plāns. Šis plāns atklāj, ka pastāv daudz nelikumīgu poligonu, pamestu atkritumu vietu, neatļautu atkritumu noglabāšanu un nenorādītu vietu, dažās no kurām tiek uzglabāti bīstami atkritumi.
- 13 Tas pats varētu attiekties uz Friuli-Venēcijas-Džūlijas, Trentino-Alto-Adidžes un Sardinijas reģioniem, attiecībā uz kuriem Komisija noslēdz Itālijas vispārējās situācijas aprakstu ar šo reģionu iestāžu oficiāliem dokumentiem un ar parlamentāro izmeklēšanas komisiju ziņojumiem, kā arī ar rakstiem presē.
- 14 Kā piemēru Komisija min poligonu, kas atrodas vietā ar nosaukumu “Cascina Corradina” Sanfjorāno [*San Fiorano*] komūnā, par ko sākotnēji bija uzsākta atsevišķa tiesvedība, bet kas prasībai Tiesā vēlāk tikusi apvienota ar šo tiesvedību.

- 15 Pamatojoties uz visu šo informāciju, un atbilstoši EKL 226. pantam Komisija ar 2003. gada 11. jūlija vēstuli aicināja Itālijas valdību šajā sakarā sniegt savus apsvērumus.
- 16 Nesāņemot no Itālijas iestādēm nekādu informāciju, kas ļautu secināt, ka ir izbeigta pārmestā pienākumu neizpilde, Komisija ar 2003. gada 19. decembra vēstuli izdeva argumentētu atzinumu, aicinot Itālijas Republiku veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu tā prasības divu mēnešu termiņā no tā paziņošanas.
- 17 Komisija nav saņēmusi nekādu atbildi uz minēto argumentēto atzinumu. Līdz ar to tā cēla šo prasību.

Par prasību

Par pieņemamību

- 18 Itālijas valdība apgalvo, ka Komisijas prasība ir atzīstama par nepieņemamu, jo tā ir vispārīga un nenoteikta attiecībā uz iespējamo pienākumu neizpildi, kā dēļ minētajai

iestādei nav iespējams izvirzīt ne faktiski, ne juridiski precīzu aizstāvību. It īpaši Komisija nav nedz identificējusi poligonu īpašniekus vai apsaimniekotājus, nedz arī to vietu īpašniekus, kurās atkritumi ir pamesti.

- 19 Komisija turpretī uzskata, ka tai ir atļauts vienas tiesvedības ietvaros celt jautājumu par atkritumu apglabāšanu Itālijas teritorijā kopumā. Šāda pieeja, kas tiek kvalificēta kā "horizontāla", ļauj, pirmkārt, efektīvāk identificēt un novērst strukturālas problēmas, kas apslēptas Itālijas Republikas iespējamā pienākumu neizpildē, un, otrkārt, atvieglot Kopienu tiesību vides jomā ievērošanas kontroles mehānismus. Šajā sakarā Komisija atsaucas uz ģenerālvokāta Hēlhuda [*Geelhoed*] secinājumiem, kas sniegti 2005. gada 26. aprīļa spriedumam lietā C-494/01 Komisija/Īrija (Krājums, I-3331. lpp.).
- 20 Vispirms ir jānorāda, ka, neskarot to, ka Komisijai ir jāizpilda pierādīšanas pienākums, kas tai ir uzlikts EKL 226. pantā paredzētās procedūras ietvaros, EK līgumā nav neviena noteikuma, kas aizliegtu apskatīt lielu situāciju skaitu kopā, pamatojoties uz kurām, Komisija uzskata, ka dalībvalsts atkārtoti un ilgstoši nav izpildījusi savus pienākumus, ko tai uzliek Kopienu tiesības.
- 21 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir pieļaujams, ka administratīvā prakse var veidot prasības par pienākumu neizpildi priekšmetu, ja tā ir zināmā mērā konstanta un vispārīga (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 22 Visbeidzot, ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir pieņēmusi Komisijas prasības, kas tikušas celtas līdzīgā kontekstā, kur Komisija atsaucās tieši uz to, ka dalībvalsts ir strukturēti un vispārīgi pārkāpusi Direktīvas 75/442 4., 8. un 9. pantu (2005. gada 6. oktobra spriedums lietā C-502/03 Komisija/Grieķija, Krājumā nav publicēts) un tos pašus pantus, kā arī Direktīvas 1999/31 14. pantu (2007. gada 29. marta spriedums lietā C-423/05 Komisija/Francija, Krājumā publicēts tikai paziņojums — I-47. lpp.).
- 23 Līdz ar to Komisijas prasība ir pieņemama.

Par lietas būtību

Par pierādīšanas pienākumu

- 24 Itālijas valdība apgalvo, ka informācijas avoti, uz ko prasītāja balsta savu prasību, nav droši, jo, pirmkārt, CFS ziņojumi nav tikuši izstrādāti, sadarbojoties ar Vides un teritorijas aizsardzības ministriju, kas ir vienīgā valsts kompetentā iestāde saistībā ar Kapienu tiesisko kārtību, un, otrkārt, parlamentāro izmeklēšanas komisiju akti vai raksti presē nav uzskatāmi par atzišanos, bet gan ir tikai vispārīgi pierādījuma avoti, kuru pamatotība ir jāpierāda tam, kas uz tiem atsaucas.

- 25 Komisija turpretī uzskata, ka *CFS* izstrādātie ziņojumi ir drošs un privileģēts informācijas avots vides jomā. *CFS* ir valsts civiltiesiskās kārtības policijas pilnvaras, kuru mērķis cita starpā ir aizstāvēt Itālijas mežu mantojumu, aizsargāt vidi, ainavas un ekosistēmu, kā arī veikt kriminālpolicijas darbības, lai nodrošinātu valsts un starptautiskā tiesiskā regulējuma ievērošanu šajā jomā.
- 26 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka pienākumu neizpildes procedūras ietvaros atbilstoši EKL 226. pantam Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā pienākumu neizpilde. Tieši Komisijai ir jāiesniedz Tiesai informācija, kas vajadzīga, lai pārbaudītu, vai pastāv pienākumu neizpilde, bez tiesībām pamatoties uz jebkādu pieņēmumu (1982. gada 25. maija spriedums lietā 96/81 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, 1791. lpp., 6. punkts).
- 27 Tomēr dalībvalstīm saskaņā ar EKL 10. pantu ir pienākums atvieglot to Komisijas uzdevumu veikšanu, kas saskaņā ar EKL 211. pantu tostarp ietver Līguma noteikumu, kā arī iestāžu saskaņā ar Līgumu izdoto noteikumu piemērošanas nodrošināšanu (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Īrija, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Šajā aspektā ir jāņem vērā, ka, runājot par tādu valsts noteikumu pareizas piemērošanas praksi pārbaudi, kuru mērķis ir nodrošināt vides jomā pieņemto

direktīvu īstenošanu, Komisijai, kurai pašai nav pilnvaru veikt izmeklēšanu šajā jomā, lielākoties ir jāpaļaujas uz informāciju, ko sniedz iespējamie sūdzību iesniedzēji, kā arī privātās un publiskās organizācijas, kas darbojas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, kā arī pati minētā dalībvalsts (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 29 Šajā ziņā *CFS* un parlamentāro izmeklēšanas komisiju izstrādātie ziņojumi vai oficiālie dokumenti, ko īpaši iesniegušas reģionālās iestādes, var līdz ar to tikt uzskatīti par drošiem informācijas avotiem, lai Komisija uzsāktu procedūru, kas paredzēta EKL 226. pantā.
- 30 No tā cita starpā izriet: ja Komisija iesniedz pieteikumus pierādījumus, lai atklātu noteiktus faktus, kas notikuši atbildētājas dalībvalsts teritorijā, šai dalībvalstij būtiski un detalizēti jāapstrīd iesniegtie dati un no tiem izrietošās sekas (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Īrija, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Šādos apstākļos pirmām kārtām valsts iestādēm lojālas sadarbības garā ir jāveic vajadzīgās pārbaudes uz vietas saskaņā ar jebkuras dalībvalsts pienākumu, kas ir atgādināts šā sprieduma 27. punktā, — atvieglot Komisijas vispārīgo uzdevumu (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Īrija, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 32 Tādējādi, ja Komisija atsaucas uz detalizētām sūdzībām, kurās atklāta atkārtota direktīvas noteikumu neizpilde, attiecīgajai dalībvalstij ir konkrēti jāapstrīd šajās sūdzībās apgalvotie fakti. Tāpat, ja Komisija iesniedz pietiekamus pierādījumus, kas liecina, ka dalībvalsts iestādes ir attīstījušas atkārtotu un ilgstošu praksi, kas ir pretrunā direktīvas noteikumiem, šai dalībvalstij būtiski un detalizēti ir jāapstrīd tādējādi iesniegtie dati un no tiem izrietošās sekas (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Īrija, 46. un 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Šāds pienākums dalībvalstīm ir sakarā ar EKL 10. pantā paredzēto lojālas sadarbības pienākumu, kā arī EKL 226. pantā paredzēto procedūru. Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka Itālijas iestādes pilnībā nav sadarbojušās ar Komisiju šās lietas izmeklēšanā pirmstiesas izskatīšanas posmā.

Par Direktīvas 75/442 4., 8. un 9. panta, Direktīvas 91/689 2. panta 1. punkta un Direktīvas 1999/31 14. panta a)–c) apakšpunkta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 33 Lai apstrīdētu Komisijas izteiktos iebildumus, Itālijas valdība, pamatojoties uz informāciju, ko tā varējusi iegūt no reģionālajām, lauku pārvaldēm, kā arī no *Nucleo operativo ecologico dell'Arma dei carabinieri* (Karabinieru Vides aizsardzības

operatīvais centrs), vispirms apgalvo, ka dati, ko iesniegusi Komisija, nav konsekventi un neatbilst faktiskajai situācijai Itālijā. Tā cita starpā noliedz “nelikumīgu poligonu” skaitu, ko aprēķinājusi Komisija, jo Komisija, pirmkārt, dažus poligonus ieskaitījusi vairākas reizes, otrkārt, pieskaitījusi pie nelikumīgajiem poligoniem parastu atkritumu noglabāšanu vai atkritumu pamešanu, daļa no kuriem nupat tiks attīrīta vai no kuriem atkritumi jau ir novākti, un, treškārt, nav pievērsusi uzmanību to bīstamības pakāpei, ņemot vērā, ka lielākā šo poligonu daļa tiek kontrolēta vai tām ir uzlikts arests.

34 Minētā valdība vēl atgādina neseno panākto Itālijas Republikas progresu, īstenojot pienākumus, kas izriet no Direktīvām 75/442, 91/689 un 1999/31.

35 Komisija, pirmkārt, apgalvo, ka Itālijas valdība nav iesniegusi pretēju informāciju, kuras avots būtu pielīdzināms tās avotiem. Otrkārt, kaut arī Komisija ņem vērā, ka atkritumi tikuši novākti no dažiem poligoniem, tā apgalvo, ka ir daudz mazāk situāciju, kas tiek noregulētas, salīdzinot ar tām, kuru nelikumīgā rakstura novēršanai valsts iestādes nav veikušas nekādas darbības.

— Tiesas vērtējums

36 Vispirms no pastāvīgās judikatūras izriet, ka pienākumu neizpildes esamība ir jāvērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā bija, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, un ka Tiesa neņem vērā turpmākās izmaiņas, pat ja ar tām tiek pareizi piemērots Kopienų tiesību noteikums, sakarā ar kuru ir celta prasība par

pienākumu neizpildi (šajā sakarā skat. 2001. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-111/00 Komisija/Austrija, *Recueil*, I-7555. lpp., 13. un 14. punkts; 2002. gada 30. janvāra spriedumu lietā C-103/00 Komisija/Grieķija, *Recueil*, I-1147. lpp., 23. punkts; 2005. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-157/04 Komisija/Spānija, Krājumā nav publicēts, 19. punkts, un 2005. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-214/04 Komisija/Itālija, Krājumā nav publicēts, 14. punkts).

37 Turklāt īpaši attiecībā uz vērtējumu par to, vai dalībvalsts ir pārkāpusi Direktīvas 75/442 4. pantu, ir jāatgādina, ka šajā pantā noteikts: dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumu pārstrāde vai apglabāšana norit, neapdraudot cilvēku veselību un neizmantojot metodes vai darbības, kas varētu radīt kaitējumu dabas videi, tomēr neprecizējot to pasākumu konkrēto saturu, kas jāveic, lai nodrošinātu minētā mērķa sasniegšanu. Tomēr no tā arī izriet, ka šī tiesību norma dalībvalstīm ir saistoša tikai attiecībā uz mērķa sasniegšanu, tām atstājot rīcības brīvību šādu pasākumu vajadzības izvērtēšanai (1999. gada 9. novembra spriedums lietā C-365/97 Komisija/Itālija, tā sauktā "San Rocco" lieta, *Recueil*, I-7773. lpp., 67. punkts). Tādējādi no tā, ka faktiskā situācija nav saderīga ar mērķiem, kas noteikti minētās direktīvas 4. pantā, principā nav iespējams tieši secināt, ka attiecīgā dalībvalsts noteikti nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek šī tiesību norma. Tomēr netiek apstrīdēts, ka šādas faktiskās situācijas turpināšanās cita starpā tad, ja tās ietvaros ilgstošā laikposmā būtiski tiek degradēta vide, kompetentajām iestādēm neiejaucoties, var liecināt, ka dalībvalstis ir pārsniegušas rīcības brīvību, kas tām piešķirta ar šo tiesību normu (iepriekš minētais spriedums lietā "San Rocco", 67. un 68. punkts).

38 Šajā sakarā ir jāatzīst, ka Itālijas Republikai izteikto iebildumu pamatotība skaidri izriet no lietas materiāliem. Proti, ja informācija, ko ir iesniegusi šī valdība, ļauj

konstatēt, ka Itālijā laika gaitā ir uzlabojusies Kopienu tiesību normās, kas ir pienākumu neizpildes procedūras priekšmets, paredzēto mērķu ievērošana, šī informācija tomēr liecina, ka poligonu vispārējā neatbilstība minētajām tiesību normām pastāvēja, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam.

39 Saistībā ar iebildumu par Direktīvas 75/442 4. panta pārkāpumu netiek apstrīdēts, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, Itālijas teritorijā kopumā bija pietiekami liels tādu poligonu skaits, kuru apsaimniekotāji nebija nodrošinājuši atkritumu pārstrādi vai apglabāšanu, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot procesus vai metodes, kas var radīt kaitējumu videi, kā arī nekontrolētas atkritumu apglabāšanas vietas. Kā piemēru, kā tas izriet arī no Itālijas valdības atbildes raksta uz repliku 1. pielikuma, Komisija minēja, ka Abruco reģionā pastāv 92 vietas, kurās ir pamesti atkritumi, kas ir konstatēti vietējā līmeņa kontroles laikā pēc *CFS* veiktās uzskaites.

40 Šādas situācijas ilgstošas pastāvēšanas rezultātā vide noteikti bija būtiski degradējusies.

41 Saistībā ar iebildumu par Direktīvas 75/442 8. panta pārkāpumu ir pierādīts, ka, beidzoties piešķirtajam termiņam, Itālijas iestādes nebija nodrošinājušas, ka

atkritumu īpašnieki paši veiktu šo atkritumu apglabāšanu vai pārstrādi, vai arī tos nodotu atkritumu savācējam vai uzņēmumam, kam atbilstoši Direktīvas 75/442 noteikumiem ir tiesības veikt šādas darbības. Šajā sakarā no Itālijas valdības atbildes raksta uz repliku 3. pielikuma izriet, ka Itālijas iestādes ir saskaitījušas vismaz 9 šāda rakstura vietas Umbrijas reģionā un 31 — Apūlijas reģionā (Bari province).

- 42 Sakarā ar iebildumu par Direktīvas 75/442 9. panta pārkāpumu netiek apstrīdēts, ka daudzi poligoni, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, darbojās bez kompetento iestāžu atļaujas. Par to cita starpā liecina, kā tas skaidri izriet no Itālijas valdības atbildes raksta uz repliku 3. pielikuma, atkritumu pamešanas gadījums, kas jau minēts šā sprieduma 39. un 41. punktā, kā arī tas, ka Apūlijas reģionā (Lečes [*Lecce*] province) ir vismaz 14 nelikumīgi poligoni.
- 43 Attiecībā uz iebildumu par to, ka Itālijas iestādes nav nodrošinājušas bīstamo atkritumu reģistrēšanu un identificēšanu katrā poligonā vai to noglabāšanas vietā, proti, par Direktīvas 91/689 2. panta pārkāpumu, pietiek atzīmēt, ka minētās dalībvalsts valdība nav iesniegusi īpašus argumentus un pierādījumus, lai tos pretstatītu Komisijas pieņēmumiem. It īpaši tā neapstrīd, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, tās teritorijā bija vismaz 700 nelikumīgu poligonu ar bīstamajiem atkritumiem, kas nekādi netika kontrolēti. Līdz ar to Itālijas iestādes nevarēja nezināt par bīstamo atkritumu plūsmu, kas tika nogādāta šajos poligonos, un, ka attiecīgi nav izpildīts pienākums tos reģistrēt un identificēt.

44 Visbeidzot, tas pats attiecas uz iebildumu par Direktīvas 1999/31 14. panta pārkāpumu. Šajā gadījumā Itālijas valdība pati norādīja, ka 747 poligoni, kas atrodas tās teritorijā, ir darbības uzlabošanas plāna priekšmets. Tomēr visu Itālijas valdības atbildes rakstā uz repliku pielikumā iesniegto dokumentu vērtējums liecina, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, minētais plāns tika iesniegts tikai par 551 poligonu un ka kompetentās iestādes apstiprinājušas tikai 131 plānu. Turklāt, kā to pamatoti atzīmē Komisija, minētā valdība nav precizējusi, kādi bija veiktie pasākumi attiecībā uz poligoniem, kuru darbības uzlabošanas plāni netika apstiprināti.

45 Līdz ar to Itālijas Republika vispārīgi un ilgstoši nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 75/442 4., 8. un 9. pants, Direktīvas 91/689 2. panta 1. punkts un Direktīvas 1999/31 14. panta a)–c) apakšpunkts. Tā rezultātā Komisijas prasība ir pamatota.

46 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāatzīst, ka, neveicot visus vajadzīgos pasākumus:

- lai nodrošinātu, ka atkritumi tiek pārstrādāti vai apglabāti, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot procesus vai metodes, kas var radīt kaitējumu videi, un lai novērstu nekontrolētu atkritumu pamešanu, izgāšanu vai apglabāšanu;

- lai visi atkritumu īpašnieki tos nodotu privātajam vai valsts atkritumu savācējam vai atkritumu apglabāšanas vai pārstrādes uzņēmumam vai lai tie paši nodrošinātu apglabāšanu vai pārstrādi atbilstoši Direktīvas 75/442 noteikumiem;

- lai katrai iestādei vai uzņēmumam, kas nodrošina atkritumu apglabāšanu, būtu jāsaņem no kompetentās iestādes atļauja;

- lai uzliktu pienākumu reģistrēt un identificēt ikvienu poligonu vai vietu, kur notiek bīstamo atkritumu noglabāšana, un

- lai attiecībā uz atļautajiem vai 2001. gada 16. jūlijā jau lietošanā esošajiem atkritumu poligoniem poligona apsaimniekotājs līdz 2002. gada 16. jūlijam sagatavotu un iesniegtu kompetentajām iestādēm apstiprināšanai darbības uzlabošanas plānu, tajā iekļaujot informāciju par atļaujas izsniegšanas nosacījumiem, kā arī par jebkādiem labošanas pasākumiem, ko apsaimniekotājs uzskata par vajadzīgiem, un lai pēc darbības uzlabošanas plāna iesniegšanas kompetentās iestādes pieņemtu galīgu lēmumu par poligona darbības turpināšanu, cik vien ātri iespējams slēdzot vietas, kurām nav izsniegta atļauja darbības turpināšanai, vai izsniedzot atļauju vajadzīgajiem darbiem un nosakot tajā pārejas periodu plāna īstenošanai,

Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 75/442 4., 8. un 9. pants, Direktīvas 91/689 2. panta 1. punkts un Direktīvas 1999/31 14. panta a)–c) apakšpunkts.

Par tiesāšanās izdevumiem

⁴⁷ Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriet Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Itālijas Republikai spriedums nav labvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) neveicot visus vajadzīgos pasākumus:

- lai nodrošinātu, ka atkritumi tiek pārstrādāti vai apglabāti, neapdraudot cilvēka veselību un neizmantojot procesus vai metodes, kas var radīt kaitējumu videi, un lai novērstu nekontrolētu atkritumu pamešanu, izgāšanu vai apglabāšanu;

- lai visi atkritumu īpašnieki tos nodotu privātajam vai valsts atkritumu savācējam vai atkritumu apglabāšanas vai pārstrādes uzņēmumam vai lai tie paši nodrošinātu apglabāšanu vai pārstrādi atbilstoši Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīvas 75/442/EEK par atkritumiem, kas grozīta ar Padomes 1991. gada 18. marta Direktīvu 91/156/EEK, noteikumiem;

- lai katrai iestādei vai uzņēmumam, kas nodrošina atkritumu apglabāšanu, būtu jāsaņem no kompetentās iestādes atļauja;

- lai uzliktu pienākumu reģistrēt un identificēt ikvienu poligonu vai vietu, kur notiek bīstamo atkritumu noglabāšana, un

- lai attiecībā uz atļautajiem vai 2001. gada 16. jūlijā jau lietošanā esošajiem atkritumu poligoniem poligona apsaimniekotājs līdz 2002. gada 16. jūlijam sagatavotu un iesniegtu kompetentajām iestādēm apstiprināšanai darbības uzlabošanas plānu, tajā iekļaujot informāciju par atļaujas izsniegšanas nosacījumiem, kā arī par jebkādiem labošanas pasākumiem, ko apsaimniekotājs uzskata par vajadzīgiem, un lai pēc darbības uzlabošanas plāna iesniegšanas kompetentās iestādes pieņemtu galīgu lēmumu par poligona darbības turpināšanu, cik vien ātri iespējams slēdzot vietas, kurām nav izsniegta atļauja darbības turpināšanai, vai izsniedzot atļauju vajadzīgajiem darbiem un nosakot tajā pārejas periodu plāna īstenošanai,

Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156/EEK, 4., 8. un 9. pants, Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvas 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem 2. panta 1. punkts un Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem 14. panta a)–c) apakšpunkts;

2) Itālijas Republika atļidzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]